HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס ומן הקרפף אפי' מן המפוזר איזהו קרפף כל שסמוך לעיר דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל [א]אין מביאין עצים אלא מן המכונסין שבקרפף והא אנן תנן מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים מתניתין יחידאה היא דתניא [ב]א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המפוזרים שבשדות שאין מביאין ועל המכונסין שבקרפף שמביאין על מה נחלקו על המפוזרים שבקרפף ועל המכונסין שבשדות שבית שמאי אומרים לא יביא ובית הלל אומרים יביא אמר רבא [ג]עלי קנים ועלי גפנים אף על גב דמכנפי להו ומותבי כיון דאי מדלי זיקא מבדר להו כמפוזרים דמו ואסורין ואי אתנח מנא מאתמול עלייהו שפיר דמי: איזהו קרפף וכו': אבעיא להו היכי קאמר כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר כיון דאית ליה פותחת אפילו בתוך תחום שבת נמי או דלמא הכי קאמר כל שסמוך לעיר בין דאית ליה פותחת בין דלית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר אפי' בתוך תחום שבת ודוקא דאית ליה פותחת אבל לית ליה פותחת אפילו סמוך לעיר נמי לא ת"ש מדקתני ר' יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ רבי יוסי תרתי לקולא קאמר ש"מ אמר רב סלא אמר רבי ירמיה [ד]הלכה כרבי יוסי להקל: **מתני'** [ה]אין מבקעין עצים לא מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט ואין מבקעין לא בקרדום ולא במגרה ולא במגל אלא בקופין: **גמ'** והאמרת

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס. ומן הקרפף אפילו מן המפוזר. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מביאין עצים אלא מן המכונסין שבקרפף. ואקשינן עליה והא אנן [תנן] מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים שבקרפף. [ופרקינן מתני' יחידאה היא], דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על המפוזרים שבשדות כו', ור' נתן חולק עליו בתוספתא. **אמר רבא** עלי קנים ועלי גפנים שבקרפף, אע"ג דמכנפי ומותבי, כיון דאי אתי זיקא מדלי להו ומבדר להו כמפוזרין דמו ואסירי. ואי אתנח עלייהו מנא דלא ליבדרינהו זיקא שרו. **איבעיא להו ר' יוסי** לקולא קאמר דשמע ליה לר' יהודה דאמר איזהו קרפף כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת. ובעי ר' יהודה תרתי, סמוך לעיר ופותחת, ואמר לו ר' יוסי בחדא סגי, כל שיש לו פותחת אפילו אינו סמוך לעיר, אלא ברחוק בתוך התחום שבת שרי, והיינו לקולא. או דלמא ר' יהודה חדא בעי סמוך לעיר בלבד, וא"ל ר' יוסי והוא שנכנסין לו בפותחת, נמצא לר' יוסי דבעי תרתי סמוך לעיר ופותחת והיינו לחומרא. **ופשטינא** מדוקיא דמתניתין דקתני כל שנכנסין לו בפותחת, נמצא דר' יהודה בעי תרתי, ואמר ליה ר' יוסי כל שנכנסין לו בפותחת לא חיישינן ליה ואפילו הוא רחוק שרי, דאי ס"ד ר' יהודה סמוך לעיר בלבד בעי, ור' יוסי הוא דבעי תרתי אי הכי והוא שנכנסין לו בפותחת הוה ליה למיתני, אלא ש"מ לקולא ש"מ. אמר רב סלא א"ר זכאי הלכה כר' יוסי. **מתני'** אין מבקעין [**עצים לא**] מן הקורות כו'.

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס. ומן הקרפף אפילו מן המפוזר. תימה הא הוי מעמר[א] דהוא אב מלאכה[ב] וי"ל דלא שייך עמור אלא במקום שגדילים שם[ג] כדמוכח בפרק כלל גדול[ד] (שבת דף עג.): **איבעיא** להו היכי קאמר כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת וכו'. אבל לא גרס ר' יוסי לקולא או לחומרא דא"כ משמע דמספקא ליה דרבי יוסי שמא הוא מחמיר יותר מת"ק ולא היא דהא במלתיה דרבי יהודה נמי מספקא ליה היכי אתמר אלא ה"ג היכי קאמר וכו' והכי פי' כל שסמוך לעיר וגם אית ליה פותחת ובעי רבי יהודה תרתי לחומרא דלא"ג דסמוך בעי פותחת והא דלא פי' בדבריו פותחת משום דקסבר סתם קרפיפות יש להן פותחת ואתא רבי יוסי למימר הואיל ואית להו פותחת ואפילו רחוק מן העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא דאינו סמוך שרי בפותחת מכלל דסמוך שרי אפילו בלא פותחת ותרתי לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך בלא פותחת או באינו סמוך בפותחת או דלמא ר' יהודה סבר כל שסמוך בין אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת שרי דקס"ד השתא דסתם קרפיפות לית להו פותחת ואתא ר' יוסי למימר דבעי פותחת אפילו בסמוך כ"ש ברחוק אבל סמוכה בלא פותחת אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה השר מקולי נהי דר' יהודה תלי טעמא בסמוכה דוקא אבל פותחת אינה מועלת כלום מ"מ לרבי יוסי אמאי לא דייק כדפי' לעיל לגישנא קמא דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי בפותחת באינו סמוך מכלל דבסמוך מועיל בלא פותחת דהשתא לגישנא קמא דרבי יהודה דבעי תרתי קאמר דלרבי יוסי סגי בחדא כ"ש להאי לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה סגי בחדא בסמוך בלא פותחת ותירץ דע"כ לא מצינן למימר דרבי יוסי תרתי לקולא אית ליה בהאי לישנא כדאמר לגישנא קמא דהואיל ולהאי לישנא נ"ל דרבי יהודה לא קפיד אפותחת ולא ס"ל דסתם קרפיפות אית להן פותחת אלא כל שסמוך בין אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת אלא דמתני' לא כן לא היה לרבי יוסי למתני כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר אם יש לו פותחת אפילו אם היה בסוף התחום שרי הא אם סמוך שרי בלא פותחת ומדנקט כל משמע דיש קרפיפות דאין להן פותחת רבי יוסי ודאי תלי טעמיה בפותחת דוקא בין סמוך בין רחוק אבל לגישנא קמא ניחא דמצינא לפרושי דרבי יוסי תרתי לקולא אמר וניחא לשון כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה למתני אם יש לו פותחת אדרבה אי הוה קאמר הכי הוה משמע דרבי יהודה לא קמיירי בפותחת וליתא דעל כרחך רבי יהודה בפותחת איירי אבל לגישנא דכל שנכנסין לו בפותחת משמע דמייירי בפותחת שאם תמצי לומר דלא מייירי רבי יהודה בפותחת אם כן רבי יוסי אי אמר תרתי לקולא קשיא ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה בפותחת אדרבה רבי יהודה לא מייירי בפותחת אלא הוה ליה למתני אם יש לו פותחת[ג] והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדקתני רבי יוסי וכו' דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לגישנא דכל שנכנסין ובסיפא דמלתיה אצטריך לסיים ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ דרבי יוסי תרתי לקולא קאמר דאי רבי יוסי בפותחת תלי טעמיה דוקא ואפילו הוא סמוך בעי פותחת לא הוה ליה לסיומי ואפילו בתוך התחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין בה בפותחת דמאי אמרת דאצטריך לסיומי רבי יוסי אומר[ד] בתוך תחום שבת לטעמיה דתיר בפותחת אפילו רחוק מלישנא דכל שנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל שנכנסין בפותחת שרי אפילו ברחוק אמאי מסיים בדבריו אפילו בתוך תחום שבת אלא ש"מ דלא בעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק

והקשה

מן הקרפף ואפילו מן המפוזר. תימה הא הוי מעמר[א] דהוא אב מלאכה[ב] וי"ל דלא שייך עמור אלא במקום שגדילים שם[ג] כדמוכח בפרק כלל גדול[ד] (שבת דף עג.): **איבעיא** להו היכי קאמר כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת וכו'. אבל לא גרס ר' יוסי לקולא או לחומרא דא"כ משמע דמספקא ליה דרבי יוסי שמא הוא מחמיר יותר מת"ק ולא היא דהא במלתיה דרבי יהודה נמי מספקא ליה היכי אתמר אלא ה"ג היכי קאמר וכו' והכי פי' כל שסמוך לעיר וגם אית ליה פותחת ובעי רבי יהודה תרתי לחומרא דלא"ג דסמוך בעי פותחת והא דלא פי' בדבריו פותחת משום דקסבר סתם קרפיפות יש להן פותחת ואתא רבי יוסי למימר הואיל ואית להו פותחת ואפילו רחוק מן העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא דאינו סמוך שרי בפותחת מכלל דסמוך שרי אפילו בלא פותחת ותרתי לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך בלא פותחת או באינו סמוך בפותחת או דלמא ר' יהודה סבר כל שסמוך בין אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת שרי דקס"ד השתא דסתם קרפיפות לית להו פותחת ואתא ר' יוסי למימר דבעי פותחת אפילו בסמוך כ"ש ברחוק אבל סמוכה בלא פותחת אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה השר מקולי נהי דר' יהודה תלי טעמא בסמוכה דוקא אבל פותחת אינה מועלת כלום מ"מ לרבי יוסי אמאי לא דייק כדפי' לעיל לגישנא קמא דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי בפותחת באינו סמוך מכלל דבסמוך מועיל בלא פותחת דהשתא לגישנא קמא דרבי יהודה דבעי תרתי קאמר דלרבי יוסי סגי בחדא כ"ש להאי לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה סגי בחדא בסמוך בלא פותחת ותירץ דע"כ לא מצינן למימר דרבי יוסי תרתי לקולא אית ליה בהאי לישנא כדאמר לגישנא קמא דהואיל ולהאי לישנא נ"ל דרבי יהודה לא קפיד אפותחת ולא ס"ל דסתם קרפיפות אית להן פותחת אלא כל שסמוך בין אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת אלא דמתני' לא כן לא היה לרבי יוסי למתני כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר אם יש לו פותחת אפילו אם היה בסוף התחום שרי הא אם סמוך שרי בלא פותחת ומדנקט כל משמע דיש קרפיפות דאין להן פותחת רבי יוסי ודאי תלי טעמיה בפותחת דוקא בין סמוך בין רחוק אבל לגישנא קמא ניחא דמצינא לפרושי דרבי יוסי תרתי לקולא אמר וניחא לשון כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה למתני אם יש לו פותחת אדרבה אי הוה קאמר הכי הוה משמע דרבי יהודה לא קמיירי בפותחת וליתא דעל כרחך רבי יהודה בפותחת איירי אבל לגישנא דכל שנכנסין לו בפותחת משמע דמייירי בפותחת שאם תמצי לומר דלא מייירי רבי יהודה בפותחת אם כן רבי יוסי אי אמר תרתי לקולא קשיא ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה בפותחת אדרבה רבי יהודה לא מייירי בפותחת אלא הוה ליה למתני אם יש לו פותחת[ג] והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדקתני רבי יוסי וכו' דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לגישנא דכל שנכנסין ובסיפא דמלתיה אצטריך לסיים ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ דרבי יוסי תרתי לקולא קאמר דאי רבי יוסי בפותחת תלי טעמיה דוקא ואפילו הוא סמוך בעי פותחת לא הוה ליה לסיומי ואפילו בתוך התחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין בה בפותחת דמאי אמרת דאצטריך לסיומי רבי יוסי אומר[ד] בתוך תחום שבת לטעמיה דתיר בפותחת אפילו רחוק מלישנא דכל שנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל שנכנסין בפותחת שרי אפילו ברחוק אמאי מסיים בדבריו אפילו בתוך תחום שבת אלא ש"מ דלא בעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק

והקשה

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס ומן הקרפף אפי' מן המפוזר איזהו קרפף כל שסמוך לעיר דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל [א]אין מביאין עצים אלא מן המכונסין שבקרפף והא אנן תנן מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים מתניתין יחידאה היא דתניא [ב]א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המפוזרים שבשדות שאין מביאין ועל המכונסין שבקרפף שמביאין על מה נחלקו על המפוזרים שבקרפף ועל המכונסין שבשדות שבית שמאי אומרים לא יביא ובית הלל אומרים יביא אמר רבא [ג]עלי קנים ועלי גפנים אף על גב דמכנפי להו ומותבי כיון דאי מדלי זיקא מבדר להו כמפוזרים דמו ואסורין ואי אתנח מנא מאתמול עלייהו שפיר דמי: איזהו קרפף וכו': אבעיא להו היכי קאמר כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר כיון דאית ליה פותחת אפילו בתוך תחום שבת נמי או דלמא הכי קאמר כל שסמוך לעיר בין דאית ליה פותחת בין דלית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר אפי' בתוך תחום שבת ודוקא דאית ליה פותחת אבל לית ליה פותחת אפילו סמוך לעיר נמי לא ת"ש מדקתני ר' יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ רבי יוסי תרתי לקולא קאמר ש"מ אמר רב סלא אמר רבי ירמיה [ד]הלכה כרבי יוסי להקל: **מתני'** [ה]אין מבקעין עצים לא מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט ואין מבקעין לא בקרדום ולא במגרה ולא במגל אלא בקופין: **גמ'** והאמרת

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס. ומן הקרפף אפילו מן המפוזר. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מביאין עצים אלא מן המכונסין שבקרפף. ואקשינן עליה והא אנן [תנן] מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים שבקרפף. [ופרקינן מתני' יחידאה היא], דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על המפוזרים שבשדות כו', ור' נתן חולק עליו בתוספתא. **אמר רבא** עלי קנים ועלי גפנים שבקרפף, אע"ג דמכנפי ומותבי, כיון דאי אתי זיקא מדלי להו ומבדר להו כמפוזרין דמו ואסירי. ואי אתנח עלייהו מנא דלא ליבדרינהו זיקא שרו. **איבעיא להו ר' יוסי** לקולא קאמר דשמע ליה לר' יהודה דאמר איזהו קרפף כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת. ובעי ר' יהודה תרתי, סמוך לעיר ופותחת, ואמר לו ר' יוסי בחדא סגי, כל שיש לו פותחת אפילו אינו סמוך לעיר, אלא ברחוק בתוך התחום שבת שרי, והיינו לקולא. או דלמא ר' יהודה חדא בעי סמוך לעיר בלבד, וא"ל ר' יוסי והוא שנכנסין לו בפותחת, נמצא לר' יוסי דבעי תרתי סמוך לעיר ופותחת והיינו לחומרא. **ופשטינא** מדוקיא דמתניתין דקתני כל שנכנסין לו בפותחת, נמצא דר' יהודה בעי תרתי, ואמר ליה ר' יוסי כל שנכנסין לו בפותחת לא חיישינן ליה ואפילו הוא רחוק שרי, דאי ס"ד ר' יהודה סמוך לעיר בלבד בעי, ור' יוסי הוא דבעי תרתי אי הכי והוא שנכנסין לו בפותחת הוה ליה למיתני, אלא ש"מ לקולא ש"מ. אמר רב סלא א"ר זכאי הלכה כר' יוסי. **מתני'** אין מבקעין [**עצים לא**] מן הקורות כו'.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ג], ב) גיטין כ: שבת קנז., ג) גי' רש"י ולא משמע הכי,

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה אינעיל להו וכו'. ר' יוסי אומר ואפילו בתוך תחום שבת לטעמיה:

לעזי רש"י

איישי"ש [איש"א]. קרדום של עושי אוכפים. ביידגוא"ה [בישאגו"ד]. כלי של נגרים שחותך משני צדדיו. שיג"ה [שיר"א]. משור. דולויי"א [דולידויר"א]. מעצד (מעין גרזן). שרפ"א. מגל, מַזמֶרֶה.

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים. ביו"ט, לא מן הקורות. הסדורות זו על גב זו בקרקע ועומדות לבנין (לעיל ב:) סולר של הקורות המוקלות וסדורות לבנין (שבת קנז.). ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט. היאנה שנשברה היום ומהשתא להסקה קיימא ואפילו הכי אסור הואיל וכיון הסמשות לא איתכן להכי (שם) ואע"פ שעומדת מעכשיו להיסק, הואיל וכיון הסמשות לאו להכי קיימא, כיון דאתקנאי לבין הסמשות אתקנאי לטולי יומא (לעיל ב:).

מוסף תוספות

א. שהוא בגדולי קרקע ומעמר אסור בי"ט. ריטב"א חדש שבת עג: ד"ה אמר. ב. כדאמרינן האי מאן דכניף מלחא ממלחתא חייב משום מעמר. שיטה. ג. או מעיקר תחלת מקום לקיטתו כמקושש בשדה. ריטב"א שם. ד. אבל זה שכבר היה כנוס בקרפף ונתפזר אין בו משום מעמר. שם.

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"ב מהלכות י"ט הל' ד טוש"ע א מיי' פ"ד מקוה סעיף ג: יח ב מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף ד: יט ג מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעיף ג:

רבינו חננאל

מתני' מביאין עצים מן השדה מן המכונס, ומן הקרפף אפילו מן המפוזר. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מביאין עצים אלא מן המכונסין שבקרפף. ואקשינן עליה והא אנן [תנן] מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים שבקרפף. [ופרקינן מתני' יחידאה היא], דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על המפוזרים שבשדות כו', ור' נתן חולק עליו בתוספתא. **אמר רבא** עלי קנים ועלי גפנים שבקרפף, אע"ג דמכנפי ומותבי, כיון דאי אתי זיקא מדלי להו ומבדר להו כמפוזרין דמו ואסירי. ואי אתנח עלייהו מנא דלא ליבדרינהו זיקא שרו. **איבעיא להו ר' יוסי** לקולא קאמר דשמע ליה לר' יהודה דאמר איזהו קרפף כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת. ובעי ר' יהודה תרתי, סמוך לעיר ופותחת, ואמר לו ר' יוסי בחדא סגי, כל שיש לו פותחת אפילו אינו סמוך לעיר, אלא ברחוק בתוך התחום שבת שרי, והיינו לקולא. או דלמא ר' יהודה חדא בעי סמוך לעיר בלבד, וא"ל ר' יוסי והוא שנכנסין לו בפותחת, נמצא לר' יוסי דבעי תרתי סמוך לעיר ופותחת והיינו לחומרא. **ופשטינא** מדוקיא דמתניתין דקתני כל שנכנסין לו בפותחת, נמצא דר' יהודה בעי תרתי, ואמר ליה ר' יוסי כל שנכנסין לו בפותחת לא חיישינן ליה ואפילו הוא רחוק שרי, דאי ס"ד ר' יהודה סמוך לעיר בלבד בעי, ור' יוסי הוא דבעי תרתי אי הכי והוא שנכנסין לו בפותחת הוה ליה למיתני, אלא ש"מ לקולא ש"מ. אמר רב סלא א"ר זכאי הלכה כר' יוסי. **מתני'** אין מבקעין [**עצים לא**] מן הקורות כו'.